

Nr 177.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om tillämpning av statens allmänna avlöningsreglemente på lärarpersonalen å enhetsskolans högstadium.

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Arrhén* (I: 104) och den andra inom andra kammaren av fröken *Karlsson* (II: 123), har hemställts, att riksdagen beslutar att för lärarpersonalen på enhetsskolans högstadium skall gälla statens allmänna avlöningsreglemente, alternativt att i avvaktan på utredning, som begäres, flyttningskostnadsersättning skall utgå vid befordran till tjänst inom försöksskolorna.

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres i motionen I: 104 följande.

Efter ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente utgår från och med den 1 juli 1953 flyttningskostnadsersättning jämväl till lärare vid högre kommunala skolor under samma förutsättningar som gäller beträffande statstjänstemän underkastade avlöningsreglementet. Därmed har ett gammalt önskemål från de kommunala skolorna tillgodosetts och dessa skolor beretts möjlighet att med avseende på ekonomiska förmåner konkurrera om arbetskraften på lika fot med statsläroverken.

Genom att försöksverksamheten med nioårig enhetsskola nu på ett flertal platser nått upp till högstadiet-realskolestadiet har samma problem, som tidigare gällde för de högre kommunala skolorna, anmält sig även inom enhetsskolan: hur skall man i konkurrens med de högre skolformerna kunna rekrytera lärare när dessa erbjudes bättre förmåner vid dessa skolformer än inom enhetsskolan? Förhållandet är nämligen det att bl. a. flyttningskostnadsersättning icke utgår vid befordran till tjänst inom enhetsskolan.

Eftersom flyttningskostnaderna i våra dagar uppgår till höga belopp även vid relativt obetydliga förflyttningar är det uppenbart, att en aspirant till en högre tjänst nog måste överväga huruvida det ekonomiskt lönar sig eller — för en redan skuldsatt magister — kan genomföras att sträva efter befordran.

Det är icke ofta man har anledning att påtala att i den jämförande försöksverksamheten enhetsskolan sättes i efterhand. Men när man — som i det nu berörda fallet — måste konstatera att försöksskolornas möjligheter att rekrytera kompetent arbetskraft i konkurrens med andra skolformer försvåras, föreligger det också skäl att undersöka på vilka vägar en förändring kan åstadkommas.

För enhetsskolans lärarpersonal gäller f. n. folkskolans avlöningsreglemente. Detta kan vara riktigt så länge enhetsskolestadiet närmast samman-

faller med den nuvarande folkskolan. Lika riktigt är det emellertid att beträffande det stadium, som är att jämställa med realskolestadiet, det avlöningsreglemente, d. v. s. statens allmänna avlöningsreglemente, som där gäller, också bör omfatta motsvarande enhetsskolestadium så att det i vart fall ur avlöningssynpunkt är likgiltigt om man tjänstgör i försöksskola eller vid annan högre skola.

Över förevarande motioner har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, *statens lönenämnd* avgivit utlåtande. Lönenämnden har därvid anfört att nämnden finner skäl tillstyrka det i motionerna alternativt framlagda förslaget att i avvaktan på utredning, som begärts, flyttningskostnadsersättning skall utgå vid befordran till tjänst inom försöksskolorna. I anslutning härtill har lönenämnden erinrat, att nämnden i utlåtande den 11 december 1953 ang. förslag till bestämmelser i anledning av överenskommelse om folkskollärares anställnings- och avlöningsförhållanden m. m. (jfr prop. 1954:160) framhållit angelägenheten av ett förenhetligande av avlöningsbestämmelserna för lärarpersonalen inom undervisningsväsendet i dess helhet.

Utskottet. I de föreliggande motionerna yrkas i första hand, att riksdagen måtte besluta att för lärarpersonalen på enhetsskolans högstadium skall gälla statens allmänna avlöningsreglemente. I anledning härav får utskottet erinra om att Kungl. Maj:t efter riksdagens hörande meddelat särskilda bestämmelser beträffande försöksverksamheten med nioårig enhetsskola (jfr statsliggaren 1954/55 s. 680 ff.). Enligt dessa bestämmelser, som gäller intill utgången av innevarande budgetår, skall för lärare i kunskapsämnen m. fl. gälla avlöningsreglementet för folkskolan. Utskottet har inhämtat att för närvarande överväganden pågår angående omarbetning av nämnda bestämmelser, varvid avsikten är att nya föreskrifter skall tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1955. Med hänsyn härtill och då den i motionerna berörda huvudfrågan är av beskaffenhet att böra prövas i ett större sammanhang, finner sig utskottet icke böra tillstyrka motionärernas yrkande såvitt nu är i fråga.

Alternativt yrkas i motionerna att i avvaktan på utredning, som begäres, flyttningskostnadsersättning skall utgå vid befordran till tjänst inom försöksskolorna. Grunden till detta yrkande är att dylik ersättning icke utgår enligt avlöningsreglementet för folkskolan i andra fall än vid tvångsförflyttning. Sedan numera detta reglemente, på sätt ovan angivits, blivit tillämpligt på enhetsskolans lärare, föreligger enligt utskottets mening anledning att upptaga frågan om flyttningskostnadsersättning till förnyad prövning i anslutning till vad i motionerna anförts. Denna prövning synes lämpligen kunna ske i samband med de i det föregående omnämnda övervägandena angående omarbetning av bestämmelserna för enhetsskolan. Utskottet — som sålunda ställer sig positivt till motionärernas yrkande i denna del — föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ger tillkänna vad utskottet anfört.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,
att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 104 och
II: 123, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet
anfört.

Stockholm den 16 november 1954.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 174.